

Af Anette Faye Jacobsen

“NORMALEN ER FLYTTET LIDT”

– ‘umodne’, uledsagede mindreårige
i det danske asylsystem

En lille gruppe uledsagede børn er havnet i en særlig klemme i det danske asylsystem. De er vurderet for umodne til at gennemgå en asylsag. Det har tidligere betydet, at de fik en midlertidig opholdstilladelse og blev boligplaceret hos en plejefamilie eller på en børneinstitution, mens de ventede på at blive klar til at gå i gang med deres asylsag. Fra slutningen af 2016 blev praksis ændret. Herefter har Udlændingestyrelsen givet afslag på ophold for de børn, der havde fået sagt til myndighederne, at de har familie i hjemlandet. Disse børn skulle nu blive på børneasylcentre, som aldrig har været beregnet til, at børn skulle bo der i længere tid. Artiklen beskriver et af de mere besynderlige hjørner af det danske asylsystem og bringer nogle frontlinje-indtryk fra hverdagen for børnene.

I årene 2013 til 2015 steg antallet af uledsagede, mindreårige asylansøgere, der kom til Danmark, til det 6-dobbelte. Fra højdepunktet på næsten 2.150 i 2015 faldt tallet igen drastisk, og i 2017 blev det til 462 børn. Langt de fleste af dem er unge drenge fra Marokko og andre nordafrikanske stater, Afghanistan og Syrien. For de sidstnævnte er der en særlig ret til at få opholdstilladelse på baggrund af asyl.

Lovgivningen er kompliceret og ændres hyppigt, så det kræver en stærk vilje at få hold på reglerne, men her følger nogle hovedtræk af betydning for de uledsagede, mindreårige asylansøgere (ofte kaldet *UMI'er* af folk i flygtninge- og asylsystemet). UMI'er kan få asyl eller afslag ligesom voksne ansøgere. Proceduren består grundlæggende i, at Udlændingestyrelsen vurderer, om asylsøgeren er konkret og individuelt forfulgt i sit hjemland, og om ansøgerens fortælling om forfølgelsen er troværdig.

Uledsagede mindreårige, der får afslag på asyl, kan gives ophold i Danmark efterfølgende. FN's børnekonvention tilsiger, at børn og unge under 18 år, der rejser alene, har krav på beskyttelse.¹⁾ Børn og unge må derfor ikke udsendes af Danmark, hvis de risikerer at blive stillet i en reel nødsituation ved en hjemsendelse, fordi der ikke er nogen til at tage sig af dem. Ret til ophold i Danmark kan dog afslås, hvis der uden problemer kan skabes – f.eks. telefonisk kontakt til barnets forældre i hjemlandet, som det hedder i bemærkningerne til udlændingeloven.²⁾

Der gælder imidlertid nogle lidt andre regler for de UMI'er, som pga. umodenhed eller manglende kognitiv udvikling vurderes til ikke at kunne forstå og gennemføre en asylproces på en forsvarlig måde. Det vil typisk være de yngste blandt de uledsa-

gede børn, der havner i denne gruppe (derfor ofte kaldet *SUMI'er* (Små Uledsagede Mindreårige)).

For en SUMI vil Udlændingestyrelsen udskyde asylsagen, til barnet er blevet ældre og mere modent. Der er en vejledende aldersgrænse på 12 år, hvorunder den mindreårige i almindelighed vil blive regnet for umoden. Asylsøgere mellem 12 og 15 år skal bedømmes individuelt for deres modenhed. De over 15-årige vil generelt forventes at kunne gennemføre asylprocessen, men også her kan der tages individuelle hensyn.

De børn, der vurderes som umodne, kan få ophold i Danmark uden først at skulle have deres asylsag behandlet. Når der gives ophold, betyder det, at barnet rykker ud af børneasylcentre og kan bo hos en plejefamilie eller på en børneinstitution og gå i en almindelig skole. Det vil sige, at mens de venter på at blive så modne, at deres asylsag kan gå i gang, har SUMI'er kunnet bo og leve under forhold, som nærmer sig et meget mere almindeligt børneliv, end det som de oplever på centrene. Børneasylcentre er ikke normeret og indrettet til, at børn skal bo der i længere tid.

Fra slutningen af 2016 skete der dog tilsyneladende en ændring i vurderingen af de umodne børns ret til at få ophold uden for børneasylcentre. Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp konstaterede, at i modsætning til tidligere blev der givet afslag på ophold til en række SUMI'er med henvisning til, at de havde familie i hjemlandet.³⁾ Udlændingestyrelsen har afvist at have ændret praksis.⁴⁾ Ord står altså mod ord i sagen. Nedenfor kan vi kun nå til et kvalificeret gæt på, hvordan tingene hænger sammen. Til gengæld er det ikke svært at vise, at situationen for de umodne børn, der bor længe på asylcentre, er bekymrende. Det er derimod svært at se, at hensynet til barnets tarv, som skal indgå i alle myndighedsbeslutninger om børn i flg. FN's børnekonvention, har spillet nogen rolle for den nye praksis, hvor der gives afslag på ophold.

ET ER LOV, NOGET ANDET ER PRAKSIS

I 2002-03 indførtes muligheden for at give opholdstilladelse til uledsagede, mindreårige asylsøgere, som var vurderet for unge eller umodne til at gennemgå en asylsagsbehandling. Så kunne de rykke ud af asylsystemets centre og bo i en plejefamilie eller på en børneinstitution, mens de ventede på at blive klar til at få deres sag behandlet. For de uledsagede mindreårige, der kunne gennemføre asylproceduren,

blev det samtidig en mulighed at få ophold i Danmark og bo udenfor centrene, selvom de fik afslag på asyl. Bemærkningerne til loven om, hvornår der skal gives ophold, siger (noget bagvendt), at der skal gives afslag på ophold, hvis der er en uproblematisk kontakt til barnets forældre, med mindre det f.eks. ikke er praktisk muligt at genforene barnet med forældrene i deres opholdsland.⁵⁾

Med en lovstramning i 2010 blev det præciseret i selve lovteksten, at man kunne afvise at give ophold til umodne, uledsagede asylbørn med henvisning til familie i hjemlandet. Det var før blot fremgået mere indirekte af bemærkningerne til loven. Ændringerne i 2010 kom som følge af en ret stor stigning i antallet af uledsagede asylbørn. Desuden havde nogle internationale rapporter sandsynliggjort, at en del især afghanske børn blev sendt til Europa af deres familier for at søge asyl.⁶⁾ Fokus i loven var dog ikke på de umodne asylbørn, men på at stramme op, så UMI'er, der ikke havde fået asyl, skulle udrejse af Danmark, når de fyldte 18 år, og på at skabe hjemmel for at kunne sende UMI'er tilbage til modtagecentre i hjemlandet. En række EU-lande, hvorblandt Danmark, var netop på vej med et initiativ, der skulle afprøve den mulighed.⁷⁾ Lovpræciseringen i 2010 førte således heller ikke til ændringer i de umodne asylbørns mulighed for at få ophold udenfor asylcentre.

Ændringen kommer først en hel del år efter, nemlig som nævnt i starten af artiklen, i 2016, hvor der begyndte at komme afslag på ophold for SUMI'erne. Det er Dansk Røde Kors, som står for at modtage børnene, når de ankommer, som noterer, at 26 børn har fået afslag på ophold siden slutningen af 2016, selv om de er for umodne til at påbegynde en asylproces.⁸⁾ Røde Kors skriver til Udlændingestyrelsen om deres bekymring for disse børn og giver et eksempel på, hvor grelt det kan blive: En dreng på 9 år rejste ind i Danmark i slutningen af 2016 og søgte om asyl. 9 måneder senere fik han svar fra styrelsen om, at han ikke var tilstrækkelig moden til at gennemgå en asylsagsbehandling. Myndighederne meddelte også, at drengen ikke kunne få opholdstilladelse forud for sin asylsagsbehandling, fordi han havde været i telefonisk kontakt med familien i hjemlandet. Og endelig fik han besked om, at han ville blive indkaldt til sin næste samtale med styrelsen, når han blev 12 år, hvor hans modenhed på ny ville blive vurderet.⁹⁾

Eksemplet er grelt, fordi drengen kun var 9 år, da

han ankom. Det er sjældent at se så små børn blandt de uledsagede asylsøgere. Men børn på 12-14 år er ikke ualmindeligt. Efter den nye linje, som Udlændingestyrelsen følger, må SUMI'erne blive på et børneasylcenter mens de venter på at blive mere modne, og derefter mens de venter på at få deres asylsag behandlet. Hvis de får afslag på asyl, venter de videre samme sted, indtil de fylder 17 år, så bliver de flyttet til et særligt center for 17-18-årige og skal så sendes ud af landet, når de fylder 18.

Den nye stramme linje over for SUMI'ere med familie i hjemlandet er barsk at leve med for børnene – det kommer jeg tilbage til nedenfor. Men den er også præget af inkonsistenser og indre modsætninger. Dansk Røde Kors peger i sit brev til Udlændingestyrelsen på den modsætning, der ligger i, at de umodne børn får afslag på midlertidigt ophold, fordi de formodes at skulle genforenes med familien i hjemlandet, men at der ikke gøres noget for at fremme denne genforening eller i det mindste holde kontakten, mens barnet venter i Danmark på at blive modent nok til at få behandlet sin asylsag.

Det er desuden som nævnt ovenfor et krav i be-

mærkningerne til udlændingeloven, at der skal være en uproblematisk kontakt til forældrene i hjemlandet.¹⁰ Men det krav ser ikke ud til at spille nogen rolle mere for afslag på ophold. Det kan man se af 14 klagesager, hvor Flygtningenævnet har stadfæstet afslag fra Udlændingestyrelsen på ophold til umodne uledsagede børn.¹¹ I alle disse sager hævder børnene, at de ikke længere har kontakt til deres familie. Det tillægger Flygtningenævnet ingen afgørende betydning. Uanset at det ikke er sikkert, at barnets påstand om manglende kontakt er rigtig, er der dog på den anden side ikke tale om, at der uden problemer kan skabes kontakt til barnets forældre i hjemlandet. Man kan derfor heller ikke vide, om det er praktisk muligt at genforene barnet med forældrene i deres opholdsland – et andet kriterium for at give ophold, som er citeret ovenfor. Det er barnet, der har bevisbyrden og skal dokumentere, at forældrene er døde eller forsvundne, hvis der skal gives opholdstilladelse. Meget taler for, at det vil være noget nær umuligt at skaffe dokumentation fra et land som Afghanistan for, at en forældre er død eller forsvundet. Og

helt absurd virker det, at denne krævende opgave pålægges et barn, der oven i købet er vurderet umodent, så det ikke kan gennemføre en asylsag.

Selvom en del af de uledsagede børn ved, at det er klogest at fortælle, at man ikke har familie derhjemme, hvis man skal have opholdstilladelse, er det ikke alle børn, som handler strategisk. En klagesag kan give et mere konkret eksempel.¹²⁾ En dreng på 15 år blev vurderet for umoden til at gennemgå asylproceduren. Ved samtalen med myndighederne fremstod han nervøs og usikker. Han fik desuden afslag på ophold, fordi han havde nævnt, at han havde kontakt én gang med sin morbror under flugten. Han har siden tabt kontakten til familien. Hans mor har ikke telefon, og han har heller ikke selv mobiltelefon. Kontakten til morbroren under flugten foregik via en dreng, som den 15-årige fulgtes med ud af hjemlandet. Den 15-årige kan ikke huske, hvilket land han var i, da han talte med morbroren. Han ved heller ikke, hvor drengen, som morbroren ringede til, befinder sig nu. Klagen blev afvist, for den 15-årige kunne ikke dokumentere eller sandsynliggøre, at han ville være uden familiemæssigt netværk i hjemlandet. Han kunne derfor stadig ikke få ophold uden for børneasylcentret. Sagen giver et billede af, hvor hjerteskerende ensomt og håbløst tilværelsen kan forme sig for en uledsaget mindreårig. Mange har telefon, også af børnene, men jo ikke alle, og det samme gælder i landsbyer i f.eks. Afghanistan. Hvordan skal en 15-årig, der måske oveni købet er lidt mentalt tung, overhovedet kunne skaffe sikre oplysninger for, at forældrene ikke findes i krigshærgede lande som Afghanistan eller Eritrea – selvom det faktisk er sandt? Han får ingen hjælp af myndighederne. Røde Kors kan prøve at opspore familien, men hvis de heller ikke kan få kontakt, er der ikke mere at gøre.

LIVET PÅ BØRNEASYLCENTRENE

Ensomhed og utryghed er et grundvilkår for langt de fleste uledsagede, mindreårige asylsøgere. Det kunne være til at leve med, hvis der var mulighed for et mere almindeligt barneliv med skolegang og personlig udvikling i de år, der skal ventes på en afgørelse. Opholdet i Danmark strækker sig typisk til barnet fylder 18 år. Men de umodne mindreårige med familie i hjemlandet er nu fastholdt på børneasylcentre, hvor det er meget svært at få et almindeligt barneliv. Der er ret sparsom voksenkontakt, skoletilbud som kun fungerer delvist og en daglig-

dag præget af uro, med en stadig kommen og gåen af børn og skiftende personale. Her er mange opsparede frustrationer, som når som helst kan eksplodere i råb og skrig, hvis ikke vold og hærværk, og som gør miljøet ekstra *tense*.

De fleste umodne, uledsagede asylsøgere bor nu på det jyske børneasylcenter Østrup i Nordjylland. Men der har også været en del SUMI'er, der indtil for nyligt boede på børnecenter i Tønder i Sønderjylland. Jeg besøgte begge centrene i vinter og fik lov at indlogere mig nogle dage for at få indtryk af dagliglivet for børnene.

Alle asylcentre har været igennem nogle tumultagtige år fra 2014 til i dag. Den meget forøgede flygtningetilstrømning omkring 2015 betød lynoprettelse af nye centre, ansættelse af ledere og personale og heftig aktivitet for hurtigt at finde måder at fungere på med sundhedstjek, skoletilbud, beskæftigelse, fritidsmuligheder, aftaler med kommuner om ophold, osv. Efter den kraftige opbremsning i antallet af nye asylsøgere fra midten af 2016 og frem vendte bøtten: Nu skulle der lukkes centre, afskediges medarbejdere og indskrænkes over hele linjen. Det har været meget urolige forhold, som har gjort det ekstra svært for de uledsagede mindreårige at skabe relationer, der kunne udfylde tomrummet efter familien og netværket, de har forladt derhjemme.

I Østrup er der en særlig afdeling for SUMI'erne, de yngste af de uledsagede mindreårige. Her boede fem drenge i 12-13 årsalderen og en pige på 16 år, da jeg opholdt mig på centret. Den 16-årige var eneste pige på stedet, derfor boede hun også på afdelingen. Her blandt de yngste var der en lidt højere personalenormering, og der blev lavet mad til børnene i modsætning til hos de store, som selv skulle stå for egne indkøb og madlavning. Der var en roligere stemning uden den fornemmelse, man hurtigt fik ovenpå hos de store af, at der kunne ske noget drastisk lige om et øjeblik. Men tætte personlige relationer er der ikke mange muligheder for.

Asylsystemet er ikke indrettet, så der kan skabes stabil og tæt voksenkontakt til de uledsagede mindreårige. Det gælder også, selvom de er i 10-14 års alderen og vurderes som umodne. Deres repræsentanter skal først og fremmest tage sig af deres sag. Nogle kan få tildelt en frivillig repræsentant, som er indstillet på at investere noget mere personligt i sit forhold til asyl-barnet. Men det er ikke let at skaffe frivillige nok. Den daglige kontakt til personalet er heller ikke tæt, for det er normeringen ikke til. Mine

indtryk fra centrene i Tønder og Østrup var, at børnene blev mødt af venlige og imødekommende medarbejdere. Men det var også klart, at der var en stor efterspørgsel efter mere omsorg. På et personalemøde i Tønder meldte nattevagterne, at børnene havde bedt om, at de voksne ved morgenvækningen satte sig på kanten af deres seng og sad der lidt og talte med dem. En repræsentant fortalte også, hvordan personalet oplevede, at 'hendes dreng' kom ind på kontoret 10-15 gange om dagen og spurgte om småting. Han havde netop skiftet bosted og savnede personalet dér meget. Han savnede også sin egen familie, havde mareridt og lukkede sig inde. Han ønskede sig brændende at komme ud at bo hos en dansk familie, det var en far og en mor, der var vigtig for ham. Han fandt sig dog mere til rette efter nogle måneder, fik en vis tryghed med det nye personale.

DET PSYKISKE HELBRED

Savnet efter forældrene, manglen på nære omsorgspersoner og stabile relationer er uden tvivl mest belastende for de yngste uledsagede asylsøgere. De er så måske mindre ventetidsbelastede – det er i hvert fald erfaringen hos personalet på centrene. Ventetidsbelastning er en samlebetegnelse for de negative udviklinger, man kan konstatere hos en stor del af børnene efter en vis periode, mens den lange asylproces pågår. Nogle bliver apatiske og passive og kan ikke motiveres til hverken skolegang eller fritidsaktiviteter. I de mest grelle tilfælde trækker barnet sig tilbage til sin seng og bevæger sig stort set kun ud af værelset for at spise. Andre bliver udadretterende og aggressive. Det oplevede jeg adskillige eksempler på i de par dage, jeg besøgte centrene.

En medarbejder på Østrup, Sayed Ashraf Sadat, som selv har flygtningebaggrund fra Afghanistan, fortæller om den belastning af børnene, der også kan være hjemmefra. Familien har måske sat sig i gæld for at sende drengen af sted, de skylder nu en masse penge, og hvorfor sker der så ikke noget? Drengene synes, det er pinligt, deres ære er under pres, og de føler, at de ikke er noget værd i forhold til de forventninger, der er til dem. Det kan knække dem psykisk, de lukker sig inde og kan ikke tænke på at få noget ud af tiden her.

Serviceovens bestemmelser om, at der kan gives særlig støtte til et barn, hvis dets trivsel og udvikling vækker bekymring, gælder også for asylsøgende børn. Personalet har en pligt til at underrette kom-

munen, hvis de skønner, at et barn har brug for særlig støtte. Jeg spurgte flere ansatte på Tønder og Østrup, hvor stor en del af børnene på centrene, der var ramt af ventetidsbelastning. Der var forskellige syn på det, men flere nævnte, at det nok var omkring halvdelen. Der er dog også en udbredt opfattelse af, at 'normalen er rykket lidt', som en repræsentant formulerede det. Alle uledsagede asylansøgere har det svært. Skulle man måle deres trivsel og udvikling med den såkaldte 'børnelineal', som er et almindeligt redskab blandt fagfolk til at vurdere et barns psykiske tilstand, ville der være et overgennemsnitligt stort antal, der havnede i de problematiske gule og røde kategorier.

Dansk Flygtningehjælps seneste rapport konkluderer, at man risikerer, at barren for bekymring forskubbes, så asylsøgende børn skal have det ekstraordinært vanskeligt eller deres udvikling være helt særlig truet, før en hjælpeindsats påbegyndes. Og de fremhæver især de uledsagede børn som udsatte.¹³⁾ Lederen på Østrup, Camilla Flindt Nielsen fortæller, da jeg besøgte centret, at hun godt kan mærke et ønske fra Flygtningehjælpen om at indsende flere bekymringsunderretninger til kommunerne. Men hun mener ikke, det giver mening at iværksætte støtte til børnene, alene fordi de er ramt af ventetidsbelastninger. Det er også et synspunkt i Flygtningehjælps rapport, at en del af børnenes mistrivsel forårsages af de utrygge livsforhold på et asylcenter, måske kombineret med tab og traumer fra flugten. Det opleves som et dilemma at søge sociale foranstaltninger til børnene, når de tilgrundliggende problemer med ventetid, uro og savn ikke kan afhjælpes.

Der findes ingen nyere undersøgelser af den psykiske sundhed hos uledsagede flygtningebørn i Danmark. Et studie fra 2006 af 260 børn i flygtningefamilier kunne konkludere, at langvarige ophold på asylcentre og mange flytninger under opholdet i asylfasen havde en negativ effekt på børnenes mentale velbefindende.¹⁴⁾ Forskning fra de øvrige nordiske lande har fundet, at de største risikofaktorer for asylbørns psykiske velbefindende er vedvarende stress, social isolation, dårlige levevilkår, usikkerhed i forbindelse med deres asylstatus og den manglende tilgang til de almindelige ordninger som skolegang og sociale støtteforanstaltninger.¹⁵⁾ Alle disse risikoelementer præger også livet for uledsagede asylbørn i Danmark, men specifikt danske, opdaterede data har vi ikke.

UDVIKLING OG LÆRING LANGT FRA DANSKE STANDARDER

Børn har ret til udvikling, siger FN's børnekonvention, og retten og pligten til at gå i skole er en af de mest veletablerede menneskerettigheder for børn. Det gælder også i Danmark. Her lægger vi i stigende grad vægt på at sikre børns skolegang. I 2013 blev det indført i serviceloven, at offentligt ansatte skal underrette de sociale myndigheder, hvis et barn har bekymrende ulovligt fravær fra skolen eller undlader at opfylde undervisningspligten.¹⁶⁾ Det kan være et tegn på, at barnet eller den unge ikke trives, eller at forældrene ikke formår at prioritere barnets eller den unges skolegang, hedder det i bemærkningerne til lovændringen.¹⁷⁾

På børneasylcentre er børnenes skolegang i reglen svær at få til at fungere. Især hvis der er tale om en intern skole, er det helt elendigt. På centret i Tønder anslog man i vinter, at drengenes fremmødeprocent i skolen lå på 30. I Østrup i Nordjylland, hvor børnene går i modtageklasser i den lokale skole i Farsø, siger de, at skoleprocenten er kommet op på 80. De havde også en meget lavere deltagelse, da børnene gik i intern skole i den nærliggende landsby Simsted. Sayed Ashraf Sadat, som er koordinator på Østrup, fortalte mig, da jeg besøgte stedet, om den forandring det gav, da drengene kom i en almindelig skole. Her følte de sig ikke isoleret, som på den interne skole. De kunne møde piger, få nye venner på de sociale medier. Pludselig kom der gélé i håret, bad-frekvensen gik i vejret, og de lærte noget om tøjstil. Men der er stadig en stor fraværprocent i sammenligning med en normal dansk klasse, fastholder personalet. Der kobler sig nemt 'fredagssyge' og 'mandagssyge' til drengenes weekend-besøg hos familie og venner, som kan bo i den anden ende af landet. Jeg oplevede også selv ved et besøg i skolen i Farsø, at uanset at drengene var mødt frem på skolen, kunne nogle blive trætte af undervisningen og rykke ud på gangene og fordrive tiden.

Almindelig skolegang harmonerer dårligt med den døgnrytme, mange af børnene på asylcentre udvikler. Det var meget udpræget i Tønder, hvor motivationen til at komme op om morgenen var meget beskeden. Langt de fleste af drengene havde fået afslag på asyl, og det hjalp heller ikke på læringslysten. Personalet beskrev, at der udviklede sig en opgiveness og for nogle også en modstand mod det danske: 'Jeg gider heller ikke snakke dansk med jer perso-

nale'. Det gjaldt dog i mindre grad de yngre og de 'umodne'. De er lettere at præge, og de voksne har stadig en vis autoritet. Men de stores holdninger smitter også af på dem, og ikke på en positiv måde. Der er desuden forskelle i læringskulturer, som kan spænde ben. Det fremhævede Maria Jensen og Yulia Pedersen, netværksmedarbejdere på Tønder. Drengene kan ikke håndtere for mange valgmuligheder og inddragelse, som skolen forsøgte sig med, de skal have fast struktur, ellers synes de ikke, de lærer noget.

Man kan godt finde solstrålehistorier, hvor en dreng lærer dansk på rekordtid, er afholdt af alle, hvor der gøres lidt extra af personale og lærere, og hvor en god udvikling får fat. Men det almindelige billede er, at mange af drengenes skolegang er spredt og forsømt, og at det formentlig bliver ganske lidt, de får ud af de skoleår, de har på centrene. Også her er normalen en anden, end den er udenfor i samfundet, hvor der som nævnt skal reageres på bekymrende skolefravær for den enkelte elev. På centrene bliver der nok holdt øje med, hvor mange af drengene, der kommer i skole, men det er undtagelsen, at der reageres i forhold til det enkelte barns problemer med skolen. Retten og pligten til udvikling og læring for det enkelte barn, er der ikke vilje og ressourcer til virkelig at tage hånd om for de uledsagede asylbørn.

HELT SORT ER DET IKKE

Hensynet til at begrænse antallet af migranter og flygtninge, der søger ophold i Danmark har betydet, at et barns status som asylsøger, tillægges større vægt end de forpligtelser, Danmark har efter FN's børnekonvention. Her er det et grundprincip, at ved enhver foranstaltning overfor et barn "skal barnets tarv komme i første række", ligesom konventionens rettigheder skal gælde alle børn inden for statens område uanset deres nationale oprindelse.¹⁸⁾ Der er ingen tvivl om, at de danske myndigheder ikke tolker de internationale børnerettigheder, sådan som de udlægges af FN's Børnekomite, det organ, som overvåger staternes gennemførelse af konventionen i den nationale lovgivning og praksis.¹⁹⁾ Det kan de gøre, fordi komiteens anbefalinger ikke er retligt bindende.

Når det handler om asylbørns trivsel og skolegang, er der andre standarder end i samfundet udenfor. Selv overfor ganske små grupper som de umodne børn, der har familie i hjemlandet, holdes loven så

stram, at det fører til oplagte urimeligheder. Der er noget absurd i, at en ganske beskeden gruppe af 9-14 årige ikke kan få ophold uden for børnecentrene, på linje med andre uledsagede børn, til de fylder 18 år, fordi de har fortalt, at de har familie hjemme, når de meget ofte ikke længere har kontakt med familien, og ingen derfor ved, om de faktisk ville kunne vende hjem.

Den lidt opmuntrende note, der er god at slutte artiklen af med, er, at ikke helt få institutioner og organisationer holder øje med forvaltningen og peger på de mest åbenlyse urimeligheder. Folketingets Ombudsmand har spurgt Udlændinge- og Integrationsministeriet, om man vil forholde sig til, hvordan det harmonerer med FN's børnekonvention, at uledsagede mindreårige er henvist til ophold på et asylcenter i adskillige år, indtil de vurderes modne til at gennemgå en asylprocedure. Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors og Institut for Menneskerettigheder har skrevet til ministeriet i samme sag. Det har fået ministeriet til at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal gennemgå området grundigt og indkalde til en vis konsultation med de nævnte organisationer, når styrelsen er klar med et udspil.²⁰⁾ Hvad der kommer ud af dette initiativ, ved vi ikke før om adskillige måneder. Men det er et fingerpeg om, at det er svært for myndighederne at opretholde en rigid afvisningslinje, når det handler om børn og meget unge mennesker, som de 'umodne' uledsagede asylsøgere.

Imens daler antallet af asylsøgere, og i de seneste måneder har der heller ikke været nye sager om umodne, uledsagede mindreårige, der har fået afslag på ophold. Men selv om problemerne lige nu svinder ind set fra en dansk myndighedsvinkel, er det godt, at de modsætningsfyldte og lidet børnevenlige bestemmelser i lovgivning og bemærkninger bliver redet ud. Vi har nok ikke set sidste gang, at en SUMI kommer til Danmark.

Anette Faye Jacobsen, seniorforsker, ph.d., Institut for Menneskerettigheder.

NOTER:

1. FN's Konvention om barnets rettigheder, artikel 3 og 22.
2. Forarbejderne til lovforslag L 23 af 2.10.2002 om 2002 om ændring af udlændingeloven og integrationsloven (der bliver til lov nr. 60 af 29.1.2003). Almindelige bemærkninger, punkt 2.3. Sagsbehandlingsproceduren. Samme citat er optaget i US-meddelelse, Asylmeddelelse nr. 2/11, 18. april 2011, som fungerer som retningslinjer for Udlændingestyrelsens sagsbehandling.
3. Brev fra kontorchef Anne la Cour, Dansk Røde Kors til Udlændingestyrelsen v/ vicedirektør Lene L. Vejrum, af 11. maj 2017. Brev fra Folketingets Ombudsmand til Dansk Flygtningehjælp, dok nr. 17/02167-2/CM, af 1.6.2017.
4. Svar fra Udlændinge og Integrationsministeriet af 10. marts 2017 på spørgsmål nr. 492 (Alm.del) fra Udlændinge- og Integrationsudvalget.
5. Se note 2.
6. Rapporterne nævnes mere konkret i Integrationsministerens (Birthe Rønn Hornbech) skriftlige fremsættelse (28. oktober 2010) af lovforslag nr. L 37 Folketinget 2010-11.
7. Lemberg-Pedersen, Martin.: 2015: "The rise and fall of the ERPUM pilot. Tracing the European policy drive to deport unaccompanied minors". *Working Paper Series* No. 108. Refugee Studies Centre Oxford. S. 6.
8. Brev fra kontorchef Anne la Cour, Dansk Røde Kors til Udlændingestyrelsen v/ vicedirektør Lene L. Vejrum, af 11. maj 2017.
9. Brev fra kontorchef Anne la Cour, Dansk Røde Kors til Udlændingestyrelsen v/ vicedirektør Lene L. Vejrum, af 11. maj 2017
10. Jf note 2.
11. Anonymiserede sager fra Flygtningenævnet tilsendt Institut for Menneskerettigheder 20.11.2017.
12. Anonymiseret kopi af klagesag afgjort af Flygtningenævnet, jf. note 11.
13. Dansk Flygtningehjælp: *Trivsel og udvikling hos børn på asylcentre. Om krydsfeltet mellem udlændingeloven og serviceloven.* April 2018. S. 48.
14. Signe S. Nielsen m.fl.: "Mental health among children seeking asylum in Denmark – the effect of length of stay and number of relocations: a cross-sectional study." *BMC Public Health* 2008, doi:10.1186/1471-2458-8-293.
15. The UNICEF Office of Research –Innocenti (2018): *Protected on paper? An analysis of Nordic country responses to asylum-seeking children*, p. 60.
16. Lov nr. 496 af 21. maj 2013, § 153, stk. 1, nr. 3.
17. L 181 2012-13, Bemærkninger til lovforslaget, pkt. 3.2.5.1.
18. FN's Konvention om barnets rettigheder, citatet om barnets tarv er fra artikel 3. Ikke-diskriminations-bestemmelserne findes i artikel 2.
19. Jf. kritik af Danmark i den seneste udtalelse fra Børnekomiteen til Danmark, Committee on the Rights of the Child: Concluding observations on the fifth periodic report of Denmark. CRC/C/DK/CO/5, pkt. 39 (d).
20. Brev fra Udlændinge- og Integrationsministeriet til Institut for Menneskerettigheder af 4. maj 2018.